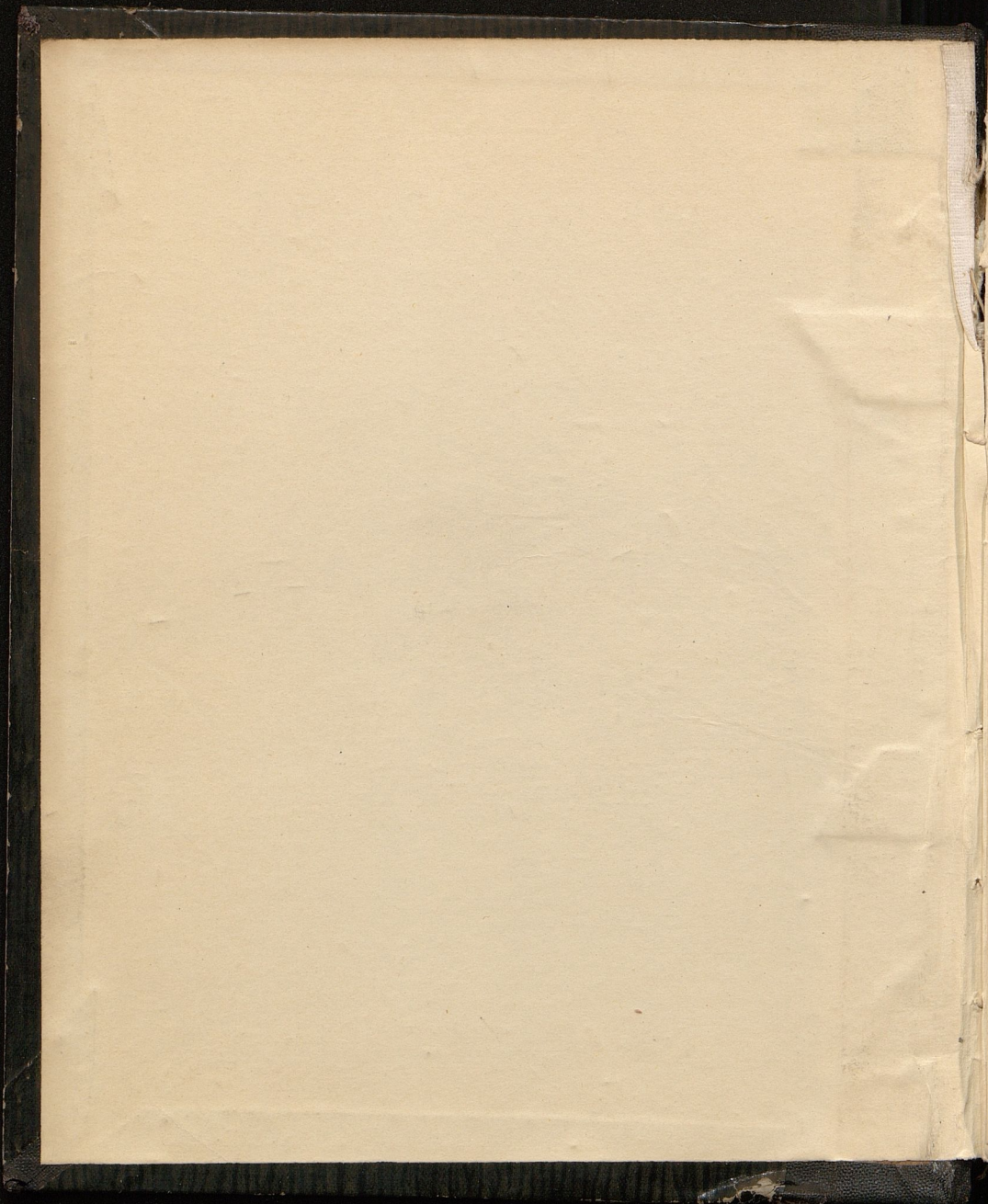

1793

1
2
3
4
5
6
7
8

8
I. N. D. N. I. C. *Art. 5. num. 6.*
DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS

De
REBUS MO-
BILIBVS ET IM-
MOBILIBVS,

Vulgò

1676, 2.

96
Von den Fahren- und
Ligenden Güterren.

Quam,

DIVINO ANNUENTE NUMINE

Ex Decreto & Autoritate

MAGNIFICI, NOBILISSIMI ET AMPLISSIMI
IURISCONSULTORVM ORDINIS

In Florentissimâ Argentoratensum Universitate
Pro consequendis

Summis in Vtroque Jure Honoribus & Privilegiis
DOCTORALIBVS

Solenni Examine submittit

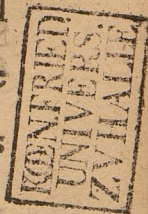
JOH. THEOBALDVS OBERLIN, Benfeldensis Alsatus.

Ad diem 17. Mensis Novembris

Anno quo

1710
fVrroso Martis ferro pentVs DeVastata nobILIS LVget aLsatla.

ARGENTORATI,
TYPIS JOHANNIS WELPERI.

FRATRVM GERMANORVM
PARI
PIO ET FELICI
VIRIS

Generosis, & Maxime Strenuis
DN. HERMANNO
ADOLPHO von
Scherer/
DN. IOHANNI von
Scherer / Dn. zu hoben
Grenzberg / &c.
HVIC

Sacrae Cæs. Majestati, nec non Serenissimæ Domus
Archi-Ducali Austriacæ à Consiliis Intimis, & h. t. ad Comitia
Sac. Rom. Imperii, quæ Ratisbonæ, LEGATO,
respectivè Collegii Imperii Principum
Directori &c. &c.

ILLI
Eminentissimi Trevirensis Archi-Episcopi & Ele-
ctoris Consiliario Intimo, nec non Cancellariæ Episco-
pali Spirensis Directori &c. &c.

*Dominis, Patronis, atq; Promotoribus meis
optimis, maximis.*

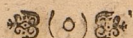
ET adhuc, VIRI GE-
NEROSI, ET MAXIME
STRENI, ea mihi mens est,
& sententia, de alio Patrocinio

Disputationi huic Inaugurali non quæren-
do, aut sollicitando, quam vestro: aliter-
quæ si facerem, de fide & benevolentia sa-
tis antè mihi probatâ & cognitâ, deque
Viribus in Patrocinio ferendo sufficienti-
bus dubitare viderer; quod GENEROSI-
TATIBVS, ET EXCELLENTIIS VE-
STRIS injuriosum, mihi verò flagitiosum
esset. Sub VESTRIS siquidem AV-
SPICIIS (motus non tam pietate Avi-
tæ Necessitudinis, quam Necessitudine
debitæ pietatis) *Calum meum sapientia
Tergeminum*, è scholâ Philosophorum
dimissus, feliciter quondam reseravi, pro-
pugnavi. Verùm jam non hoc, sed al-
tiori motus argumento, VOBIS VIRIS
GENEROSIS, Disputationem hanc
meam die Novembris in solenni con-
ventu publicè habiturus, cæterisque ex-
) (2 antla-

antlatis speciminibus, eâdem coronidem Nobili Illi *Quinquennio* impositurus, eâ quâ par est devotione, & reverentiâ dedicare, consecrare, atque ad aras Vestras offerre volui, debui. Ea enim quæ in Austriâ, Bavariâ, Ratisbonæ, in laudatissimo Imperialis Camerae Spirensis Dicasterio, & quæ olim Moguntia, dum jam pridem Eminent.^{mo} Electori à Consiliis essetis; (taceo fidem Eminent.^{mo} Electori Trevirensi in Pacificatione Monasterii præstitam.) *Vestris Virtutibus, Meritis, Dotibus*, creverat existimatio, fecit, ut Sac. Cæsar. Majestas, Eminent.^{mus} Elector Trevirensis, memores illius Justiniani in *Præfat. de Justin. C. confirmando §. I. Vobis electis Viris Gloriosissimis, tam doctrinâ legum, quam experientiâ rerum, studioq; Republica indefesso, & laudabili proposito pollentibus*, verè GENEROSOS VOS NATOS esse voluerint, AMPLISSIMOS LEGATOS fecerint, Consiliarios INTIMOS dixerint. Hoc inquam vestrum nunquam demeriturum Honoris, Virtutisque monumentum, hâc occasione posteris venerandum

dum relinquere, contra malevolentium tela submissè implorare, & in perpetuam beneficiorum mihi, meisque, hucusque præfitorum, memoriam, hic apponere volui. Si quis fortè eam notaverit, quasi hostimentum minus TANTIS VIRIS MERITISq; dignum, saltem minus accuratè conscriptam & elaboratam; Vosmet ipsi ut spero excusabitis, qui novistis, nil VIRTUTE VESTRA MERITISq; dignum à me vobis offerri posse, nisi pium & beneficiorum memorem animum. Alterum etiam quisque bonus facillè condonabit, qui recordabitur turbulentissimorum horum, in quæ nos DEVS reservavit temporum, dum inter ipsa funesta arma, armorumque fulgura, & tormentorum tonitrua, imò inter ipsa tot conjunctorum, conciviumque funera, exilia, suspiria, & lamenta, hanc ipsam congerere fueram coactus. Qui igitur mirum si inter tot, & tantas calamitates, studia mea interrumpentes & remorantes nec accuratius, quid mihi meditari permittentes, meditamenta hæc mea nonnullis adhuc scateant hiatibus. Hæc tamen VIRI GE-
 NERO-

NEROSI & EXCELLENTEs serenâ fronte accipite, & GENEROSO Vestro PATROCINIO, meque favore, & gratiâ imposterum quoque dignemini, Pro quo, debitâ animi observantiâ DEVM ardentibus votis invoco, ut VOS PATRONOS MEOS MAGNOS Sac. Cæs. Majestati, Electoribus Imperii Eminent.^{iss}, imò toti Imperio, & in eo pariter bonis omnibus, perpetim *Salvos, Incolumes, & ex omni parte Felices* præstet, ac servet. Vivite quoque *Vestris Familiis* in Incrementum Illustre. Vivite & mihi in patrocinium perpetuum, meque ex ingeniâ vestrâ humanitate, devotissimum *Avitæ Necessitudinis nostræ* Cultorem admittite, & agnoscite. Qui sum eroque quo ad vixero

Dabam Argentina è Musæo 17. Novemb.

*Vestrr. Generositatum
& Excellentiarum*

Devotissimus

Additissimus

Johan. Theobald. Oberlin.

PRÆLOQUIUM.

FXantlatis, DEO benignè juvante, superioribus septimanis, secundum leges examini- bus Doctoralibus, obtentâque ab Amplissimo Jctorum ordine, pro summis illis in utroq; Jure honoribus Doctoralibus consequendis, conscribendi & solenniter, sine Præsîde habendi Inauguralem Disputationem licentiâ, mihi diù multumque de materiâ hoc specimine dignâ, simul & humeris meis aptâ, deliberanti, penè contigisset, quod illi, qui de copia conquestus hanc ipsum facere inopem dixit: maximè verò verebar, ne mihi quoque accideret, quod ut plurimum illis, quibus ex magno rerum pretiosarum cumulo quæpiam optandi facultas data, ut, dum vultum circa universas versant, consiliumque quam ex illis præcipuam seligant, diu tor-
A quent;

quent; Tandem infeliciter deerrantes atq;
 dignioribus relictis minus pretiosa fecerunt. Et sanè facile crediderim fore, qui,
 quod ex innumeris elegantioribus aliis
 hanc de rerum mobilium & immobilium
 differentiâ & qualitate, pro disputatione In-
 augurali, quam publicè proponerem, ele-
 gerim materiam, me deerrasse dixerint. Ve-
 rum enim verò per me cuilibet licet, sibi
 quisq; quæ placet, seligat materiam, in qua
 sui vires exercent ingenii, mihi sufficit ta-
 lem elegisse, quæ quotidiano iudiciorum
 maximè usu in ipsis rerum argumentis ob-
 tinet. Quæ enim hodiè heredum successio,
 hereditatum divisio, quæ rerum alienatio
 imprimis pupillarum, in qua non circa di-
 scrimen rerum mobilium & immobilium
 controversiæ suboriuntur. Ne de statutis
 particularibus circa talia disponentibus
 quidquam dicam. Duxi itaque & meritò
 hanc materiam dignam, quam non nihil
 declaratam hac occasione studiosis juris
 ulterius discutiendam exhiberem. Quod
 ut feliciter succedat DEVM T. O. M. de-
 votè adoro.

THESIS

THESIS PRIMA.

Iuri operam daturum prius nosse oportere unde nomen juris descendat, Ulpianus *l. 1. ff. de just. & jure* monet; quare, antequam operam nostram ad altiore[m] indaginem presentis disputationis convertamus, prius dispiciamus, quæ res mobiles, & his oppositæ, quæ res immobiles propriè sint ac dicantur. Res igitur mobiles præcipuè dici arbitramur, quæ suâ naturâ de loco ad locum ut moveri & transferri possint, aptæ & habiles existunt; qualia sunt vasa, vestes, mensæ, lapides, naves, & id genus alia innumera. *l. 1. ff. de adilit. edict. l. à divo Pio. 15. §. in venditione, 2. ff. de re judic. l. in rebus, 30. Cod. de jur. dot. l. si filius, 4. Cod. fam. l. erisco. l. moventium. 93. ff. de V.S. Connan, lib. 3, c. 2. in fine, lit. I.* Velsi cui Speidellii descriptio magis ardeat, mobilium appellatione continentur, res quæcunque naturâ suâ aptæ ad movendum, sive se ipsas moveant, vel ab alio moveantur. *d. l. moventium. 93. ff. de V.S. Cardin, Tusch, tom. 1. pract. concl. lit. B. concl. 103. num. 1. & seqq. Menoch, de recuper. poss. remed. 1. n. 4. ver. inter mobilia, & num. seqq.* Unde & in mobiles in specie, & semoventes subdividuntur; quamvis, uti parva in usu juris inter has videtur differentia, *l. generali. 32. §. ult. ff. de usufruct.*

leg. d. l. 15, §. 2. ff. de re judic. Ita distinctio hæc, non semper in legibus observatur, uti videre est in *l. 1. l. 2. l. 3. §. 1. ff. de supell. leg.* Dn. Dr. Hahn. *in observat. ad Wesenbec. π. ff. de R. D. n. 4. ad verb. aut mobiles*, ubi addit linguâ vernaculâ germanicâ res mobiles dici: *Alle bewegliche Güter / Fahrnuß / fahrende Haab / alles das getrieben oder getragen werden mag / oder alle leibliche Haab und Stuct / die sich entweder selbst bewegen / als das Viehe / oder von andern pflegen bewegt zu werden / als Goldt / Silber / Baar. Geld.* hæc Dn. Dr. Hahn, d. loco. Hoc evidens est, quod omne se movens, sit mobile, sed non vicissim mobile sit res se movens, facit *l. id est, 2. de supell. leg. d. l. 93. ff. de V. S.* Describo itaq; hoc modo. Res mobilis est, quæ de loco in locum moveri potest, sive activè moveatur à se ipsa ut res quæcunq; animales e. gr. homo *l. 1. ff. utrobi*, sive passivè ab aliis, ut lapis, quarum illæ moventes, hæc mobiles in specie dicuntur. Immobiles verò rectè dici arbitror, quæ naturâ suâ sine fractione moveri, & transferri non possunt, ut sunt fundus prædium, quæ idèd res soli in *l. 1. §. 1. ff. de R. V. nominantur. Coll. Jur. Arg. 1. ff. §. 1. h. 40.* Quibus adnumerantur etiam eæ, quæ quasi pars fundi sunt, *l. fructus. 44. ff. de R. V.* uti & eæ, quæ licet per se mobiles sint, tamen quo ad juris effectum pro immobilibus habentur. Differentiam membrorum horum divisorum passim in jure observare licet, ut in *princip. & §. 3. Instit. de usufrucap. §. penult. Instit. de vi bonor. rapt.* ubi res immobiles invadi, mobiles verò contrectari, rapi, dicuntur. *addition. ad Coll. Jur. Argent. d. l. thes. 50.* & quæ aliæ sunt earum affectiones & qualitates, quas ad longum refert *dict. Card. Tusch, concl. 105, per totum sub lit.*

lit. B. Tom. 1. Vocantur etiam ruta cæsa in *l. fundi. 17. §. si ruta cæsa. 6. l. granaria 18. ff. de act. empt. vend.* Sanè vocabulum mobilis, & immobilis, metaphoricè prædicatur etiam de rebus aliis minus adæquatè, ut de animo, quando quis dicitur homo mobilis animi, seu in constantis, sed non est ut talia hic moremur.

II.

Dixi res mobiles & moventes in hoc quoque discrepare, quod illæ passivam, hæ verò activam significationem respiciant; hanc tamen differentiam in jure nostro tam accuratè non observari, supra, thesi antecedenti, monui. Quare animalia, servi, pecudes, etiam mobilium appellatione passim venire ex *d. l. 1. §. 1. ff. de R. V. l. possideri. 3. §. nerva. 13. l. qui universas. 30. §. item quod. 4. ff. de acquirend. vel. amitt. poss.* docemur. Moventium quoque vicissim easdem, quæ mobilium appellatione significari ex *d. l. 1. & 2. ff. de supell. leg. d. l. 93. ff. de V. S. d. l. 15. §. 2. ff. de re judic. l. ult. §. 1. ff. de requirend. absent. l. vulgaris. 21. §. certè. 6. ff. de furt. apparet.* Coniunguntur etiam nonnunquam ut in *l. cum multa. 7. C. de bonis quæ liberis. d. l. 15. §. 2. ff. de re judic.* separantur itidem in *d. l. 1. ff. de edil. edict. l. penult. C. de jure dot. l. sicut. 13. C. de servit. l. si filius. 4. C. famil. erciscund.* Proinde communis Dd. est opinio synonymos accipi, nisi aliter de mente pronuntiantis constet. *d. l. 93. ff. de V. S. ubi* Gædd. Alberic. Gentil. Rebuff. Celsus in *l. sichorus. 79. §. 1. ff. de leg. 3.* appareatq; testatorem animalia duntaxat, quæ per se ipsa moventur, moventia, *die schwebende Haab* vocataste. *Gædd. d. l. Dec. consil. 633. num. 6.* Aut nisi vel

consuetudine, vel jure statutorio (quale in inclyta Sac. Rom. Imperii civitate Selestadiensis viget,) aliud sit constitutum, & obtineat. Vulgari itidem usurpatione res mobiles strictius accipi, & auro argentoque facto item Bibliothecis &c. opponi, inventaria rerum patrimonialium à Notariis confecta, nos edocent; & facit *d. l. r. ff. de supell. leg.* ubi domesticum instrumentum, quod neque argento aurove facto, vel vestimentis adnumeratur comprehendit: Hæc de Homonymiâ.

IV.

Quæ ut evidentius in rebus singulis demonstrantur, præcipuas hæc nunc subjiciam, & considerabo. Et omnium primum, ad quam speciem rerum corporalium referenda sit pecunia numerata relicta, *Baahr Geldt*. Et sanè Dd. communiter tradunt, quod pecunia inter res mobiles sit referenda per textum in *N. 22. cap. & quia. 45. §. 2.* Curt. Junior, *Consil. 183. n. 1.* Card. Mant. *de conject. ult. volunt. lib. 9. t. 3. n. 2.* Rosenth. *de feud. cap. 4. conclus. 7. num. 1. & seq.* Card. Tusch. *tom. 6. præct. conclus. lit. P. conclus. 200. num. 6. & post hos Berlich. tom. 3. conclus. 30. num. 2.* Coll. Jur. Arg. *d. r. ff. 8. thes. 53. ibi pecunia mobilis.* Idque ideo, quia pecunia dicitur de his, quæ servando servari non possunt. Bartol. & Dd. communiter in *l. trajectitia. 23. ff. de O. & A.* Card. Tusch. *d. l. concl. 199. num. 4. quem vide.* Licet enim reposita sit in arca, imò vel muro inclusa custodiatur, illa tamen res propriè servari posse dicitur, ex qua fructus aliquis percipitur, quod non evenit in pecunia, quia si eâ utaris ad enumerationem, ad quem usum etiam est destinata, non conservatur, sed

fed confumitur, ut late *Simoncell. in tract. de decret. lib. 3. t. 8. inspect. 16. num. 116.* Neque distinguimus an pro conservatione familiæ, sive præsidii causa reposita sit, *Roth. Pfennig* / per text: expressum in *d.l. 79. §. 1. de leg. 3.* *Jacob. Menoch. lib. 4. præsumpt. 138. num. 2.* dissentit *Gail. lib. 2. observ. 11. num. 8.* Nec minus inter eam, quæ ad emptionem prædiorum sive bonorum immobiliunt est destinata, ut eleganter tradit *Gail. dict. loco Ant. Tessaur.) ubi Senatui Pedemontano, sic placuisse dicit decis. 160. num. 4. in fin. num. 6. & seq.* *Menoch. d. lib. 4. præsumpt. 138. num. 3.* *Cardin. Mantic. de conject. ult. volunt. lib. 9. t. 3. num. 2.* *Jafon. in l. cetera. 41. §. sed si paravit 14. de leg. 1.* *Nicolaus Boërius (ubi rationes adfert. & ita in suprema curia Parisiensi judicatum, itemque in Curia Burdegalensi per viam appellationis 22. Martii Anno 1536. decisum fuisse) refert, decis. 209. num. 1. & seqq. usque ad finem.*

III.

Licet enim multi sint, qui contrariam sententiam amplectuntur, pecuniamque ad emptionem prædiorum destinatam indifferenter immobilibus bonis adnumerant, ut videre est in *Colleg. Jur. Arg. d. 1. ff. 3. thes. 53.* & *Jacobi Speideli Speculo sub verb. Fahrnis* / ubi multis argumentis eam tueri desudat: eorum tamen sententiam, cum prædicta ita concordandam putamus, quando expressè, & certò de defuncti voluntate constat, quod in specie ad hoc, vel illud prædium comparandum pecuniam congesterit, ac mortè præventus, eam ad hoc erogare, prædiumq; emere non potuerit: Eo sanè casu, destinationem, ac voluntatem ejus aliquid operari,

nec

nec vanam esse debere, non absônè concluditur. Maximè si adhuc venale prædium existat, ex contrahentibus verò (quia naturaliter emptor viliori pretio comparandi, venditor verò cariori distrahendi voto adducuntur, *l. si voluntate. s. C. de rescind. vendit.*) contractu nondum perfecto alteruter decesserit. Hanc limitationem tradit Socin. Senior *Consil. 249. num. 27. vol. 2.* quæ meo iudicio, (*inquit Gail. dict. observ. 11. n. 6. singularis est.*)

V.

Nec tamen convertibile est, ut quemadmodum pecunia ad emptionem prædiorum expressè destinata immobilium naturam induit, sic pariter redacta pecunia ex venditione rei immobilis censenda sit immobilis. Quod imprimis tradit Franc. Aretin. *in l. dotis. s. C. de collat. Mansuer. tit. de societ. §. item nomina seu debita,* ubi dicit pecuniam hanc ejusdem naturæ esse, cujus res erat, ex cujus venditione confecta est, ut quæ sit subrogata in locum illius. Verum hæc præsumpta testatoris, vel defuncti voluntas, quod rursus ad immobilia elocasset operari non poterit, ut propterea immobilibus adnumeranda sit. Argum. eorum, quæ tradit Cardin. Mantic. *de conject. ult. volunt. lib. 9. tit. 3. num. 4. Ver. illud verò applicandum, ad l. 79. §. 1. l. 92. de leg. 3.* Neque contrariatur, quod pretium redactum ex venditione rei dotalis succedat loco rei dotalis illatæ, cum dos sit quoddam universale, prout hereditas. *l. si & rem. 22. ff. de heredit. petit. l. si cum dotem. 22. §. ult. ff. soluto matrim.* Modo tamen memoratorum Authorum traditionem præsertim locum obtinere arbitror, quando nullâ necessitate sua dente,

dente; bona quædam immobilia (v. gr. Domus eâ intentione, ut alia in locum surrogaretur) distracta sunt, ac massa integra redactæ pecuniæ adhuc extat. Aliud verò dicendum videtur eo in casu, quando pecunia illa ex re tali immobili redacta, non integrè servata, ac major ejus pars ad quotidianos usus conversa, Verisimileque sit reliquam partem pari modo expensum iri; tunc enim nihil obstare apparet, (idque propter verisimilitudinem, præsumptamque defuncti mentem,) quò minùs istiusmodi exstantem pecuniam mobilibus bonis adnumerem. Ita *Raphael, Fulgos. Alex. Francis. Aretin. Masver. dict. loc. explicat Spedelius in suo Speculo Jurid. Polit. sub vocab. fabrende Haab.*

VI.

Ex his apparet, & hanc quoque, quæ negotiationi destinata pecuniam, inter mobilia referendam esse; Si enim pecunia ad comparationem prædiorum destinata suam propriam naturam retineat, nec inter immobilia referatur, quantumvis ad prædia emenda, quæ verè sui existentiâ immobilia sunt destinata fuerit, quantò justius suam naturam retinebit, & inter mobilia referenda erit, si ad negotiationem tantum, quâ ut plurimum merces continentur, & alia mobilia designantur, destinata fuerit. Ita *Berlich. d. conclus. 30. num. 5.* dissentit *Cardin. Mantic. de conject. ult. volunt. d. lib. 9. t. 3. num. 3.* Ea quoque, quæ foenori seu cambio destinata est, rectè inter mobilia refertur à *Jacob. Menoch. lib. 4. præsumpt. 138. num. 4. & 7.* *Cardin. Mantic. d. l. num. 2.* *Ario Pinell. in l. 1. Cod. de bonis mater.* (ubi rationes affert, & contraria solvit) *part. 2. num. 45. & seqq.* Cujus rei exemplum

B

plum

plum adfert. Cardin. Mantic. d. l. num. 19. inquit. Si testator legaverit uxori omnia bona mobilia existantia in domo, & potissimum denarios, quos testator reperitur habere, intelligitur etiam legasse eam pecuniam, quam habebat tempore conditi testamenti, & postea apud argentariam officinam Venetiarum collocavit, *argum. l. scribit. 34. ff. de auro mudo. arg. leg. vide Rosenth. in Synop. feud. cap. 4. concl. 5. n. 2. & n. 5. sub fine & in alleg. lit. E.*

VII.

De pecuniâ hereditariâ, Erb. Geldstern / quaritur, utrum ad mobilia referenda? Quippè non raro evenire videmus, si quis moriatur pluribus liberis relicto, cujus bona hereditaria non recipiunt commodam divisionem, ut uni ex liberis addicatur totus fundus, ita reliquis singulis suæ portionis æstimationem in pecuniâ præstet, juxta textum in §. si familia. 4. Instit. de officio judic. & in l. ad officium. 3. Cod. comm. divid. quæ pecunia vulgò dicitur hereditaria, Erb. Geldt. Dubitatur igitur, utrum pecunia talis coheredi præstanda etiam sub nomine mobiliu[m] contineatur, & ubitale statutum obtinet, lucro superfluitis cedat, an verò inter immobilia referenda sit, & ad heredes defuncti pertineat? Distinctione arbitror rem componi posse, nempe ut spectetur, utrum dies solutionis pecuniæ hereditariæ, vivente testatore, vel uxore, venerit, an non; & quod priori casu, pecunia hereditaria naturam mobiliu[m] sequatur, posteriori verò, rebus immobilibus accensenda sit. In confesso etenim est, quod hæc pecunia ex bonis immobilibus debeat, quoties autem pecunia ex bonis immobilibus debetur, vel actio com-

multo

com-

competit ad rem immobilem, tunc pecunia illa sive actio, res immobilis censetur. *Gloss in N. 7. in princ. verb. numeranda.* Gail. 2. *observat. II. num. 10.* Bart. *in l. potest. 18. ff. de auctorit. tutor. 1. ver. aut. in actione veniunt.*

VIII.

Quâ occasione etiam in dubium vocari solet, quod cum non raro contingat, ut coheres, cui paterna bona, quæ commode dividi non possunt, adjudicantur, promittat reliquis coheredibus non solum æstimationem suæ cujusque portionis, statis temporibus, sed insuper etiam usuras usitatas solvere, verheißt den anderen Mitt. Erben ihren Antheil auff gewisse Termin / neben den Landtüblichen Zinsen / zuentrichten. Utrum pecunia hæc, quæ quotannis cum legitimis usuris cæteris coheredibus pro cujusque portione ex bonis paternis solvi debet, pro hereditaria habenda sit? Et quanquam hoc in casu, is, qui usuras accipit, non jus in re retinuisse, sed potius personam, & fidem debitoris secutum esse, atque sic, propter interpositam stipulationem usurarum, præter divisionem & judicium familiæ exciscundæ, quod de plano & simplici, & sine ullâ solennitate fieri potest. *l. 1. l. si divisionem. 12. l. non ideo. 15. Cod. famil. excisc. l. ult. ff. eodem.* alium insuper contractum celebrasse censetur, ideoque talis pecunia mobilibus à Berlichio adnumeratur. *dict. loc.* Contrarium tamen magis arridet, *argum. l. nulla juris. 25. ff. de leg. l. Gracchus. 4. Cod. ad l. Jul. de adult.* tum præcipue, quod potius contractus initium respiciendum sit. *Modest. Pist. consil. 35. quest. 5. n. 28. vol. 2. Gail. 2. observat. 5. num. 7.* Nec enim adjecta stipula-

tione usurarum mutuum naturam civilis contractus induit; sed suæ naturæ relinquitur. *Vide l. receptitia. 2. C. de const. pecun.*

IX.

Pariter, cum aurum, argentum, **Goldt / Silber / Edelstein / und Kleinodien** / collana aurea, massa aurea, sive argentea, item, credentia, quæ vocant, aurea, sive argentea, inter mobilia referantur. *Joseph Ludovic. conclus. 48. num. 26. Natta consil. 117. in fin. Specul. in tit. de fruct. & interesse. ver. quid de libris auri, argenti.* Quæritur cum Tutori sine decreto alienare liceat mobilia, quæ servando servari non possunt, an prædicta sine decreto ei alienare liceat? Et quidem cogebatur olim pecuniam pupillarem fœnori dare, aut prædia inde comparare, alioquin in usuras pecunia tenebatur, si modo per diuos menses neglexisset hanc collocare. *l. Tutor. 7. §. usura. 11. & l. si tutor. 15. ff. & l. tutores. 24. Cod. de administr. tut.* At hodiè novo jure neutrum cogitur tutor facere, sed officio suo satisfacit, si pecuniam diligenter custodiat, vel deponat *N. 72. cap. 6. auth. novissimè Cod. d. t.* fœnerandi enim usus vix diuturnus, vix continuus, vix stabilis est. *l. 22. in fin. d. t.* Quod si tamen universa pupilli substantia sit mobilis, & in pecuniâ numeratâ consistat, ingensque sit ejus summa, quam otiosam habere non convenit, nec habeat undè aliàs sustentetur pupillus, eo casu Tutor pecuniam vel fœnori dare, vel in prædiorum emptionem collocare tenetur, ut ex lucro incrementoque fortis pupillus sustentari possit. *d. N. 72. cap. 7.* Cætera autem pretiosa cum servando conservari possint, decreto opus esse reor, per textum in *d. l.*

d. l. 22. in fin. observato tamen, quod minima non curret Prætor. Vide Perez. in prælect. ad C. d. tit. num. 11. & 13.

X.

Transeamus porrò, & quidem ad nomina debitorum, & actiones. Has neque mobiles, neque immobiles propriè esse, sed separatam speciem constituisse dicit, Bart. *ad d. l. 18. ff. de auctorit. tutor. Gloss. ad l. 93. ff. de V. S. Speculator lib. 2. part. 3. tit. de fruct. & interesse. §. 1. num. 6. & 7. Panor. in cap. nulli. s. num. 9. extr. de Reb. Eccles. non alien. facit §. 1. Instit. de adquisit. per adrogat.* Ex quo inferunt, in obligatione omnium bonorum mobilium, & immobilium, non comprehendi nomina & actiones. Hinc est, quod quidam statuunt, valere donationem omnium bonorum, præsentium & futurorum, eò quod in tali universali donatione non comprehendantur nomina debitorum, sive jura & actiones, consequenter supersit aliquid de quo donans talis testari possit. Bald. *consil. 232. super infra scriptis, num. 2. ver. nunc venio ad 2. lib. 2.* Bart. *in l. stipulatio hoc modo concepta. 61. num. 5. cum seq. ff. de V. O. Jason. ibidem n. 20. cum seq.* Idem videre est latissimè per Tiraquel. *in tract. lignag. §. 1. Gloss. 7. in princip. & Cardin. Tusch. tom. 2. concl. 650. lit. D.* At licet actio absolutè & per se considerata, nec res mobilis sit, nec immobilis, sed habeatur hætenus, tanquam tertia quædam ac separata species, puta, ubi non necesse est, ut de eâ judicetur, tanquam de re mobili, vel immobili, si tamen necesse sit, ut uni eorum accedat, nempe ubi constat de omnibus bonis actum fuisse, tunc de eâ judicamus, ut de re tali ad quam refertur. Ita decla-

rat & distinguit Alciat. *in l. 93. ff. de V. S. Confil. Argent. tom. 3. consil. 11. num. 51.* Gail. (*Ubi hanc sententiam in Camerâ Imperiali observatam in aliquo casu fuisse, testatur*) *dict. observat. 11. num. 10. in fin.* Unde apparet, quod si statutum quoddam conjugii omnia mobilia deferat, tunc nomina, jura, & actiones, quas vulgò *Klitter-Schulden* vocamus, tum demum mobilibus annumerari, si ad pecuniam vel res tantum mobiles competant: secus, si simul ad res immobiles. *d. N. 22. cap. 45. §. 2.* Gail. *dict. loc. num. 11.* Connan. *d. lib. 3. cap. 2. incipit res divine lit. K. in fine* Berlich. *part. 3. conclus. 33. per totum.* Cujus distinctionis ratio hæc esse poterit, quod qui actionem ad rem habet, ipsam rem videatur habere. *l. is quis. 15. ff. de Reg. Jur. latè Cardin. Tusch. præct. conclus. lit. A. conclus. 108. num. 6.* Quoties enim duo sic habent, ut de uno perveniatur ad aliud, tunc dispositum in uno, censetur etiam dispositum in alio. Roland. à Valle. *consil. 28. num. 11. vol. 2.* Unde etiam actiones & jura dicuntur de loco, de quo est persona creditoris, cujus ossibus sunt affixa, propter effectum exactionis. Coler. *de process. execut. part. 2. cap. 3. num. 32.* Scheffer. *part. 2. præct. quest. q. 4. num. 11. & seqq.*

XI.

Sed quid dicendum de annuis redivibus? *Jährlichen Gefällen / Zins / und Renten.* Illos ex propria suâque ipsorum naturâ nec mobiles, nec immobiles res esse, sed tertiam quandam constitutere speciem confirmare vult Panor. *in d. c. nulli. 5. num. 10. ver. sed tu distingue. de Reb. Eccles. non alien.* Alexander *in addit. ad Bartol. in l. 93. ff. de V. S.* Cardin. Tusch.

Tusch. tom. 1. pract. conclus. lit. A. conclus. 342. num. 4. & num. seqq. Ne autem hic crambem in priori thesi decoctam reapponere velle videar, sine ulteriori ambage, cum communi Doctorum opinione, annuos redditus, sive in prædiis constitutos, sive ex obligatione personali debitos, immobilibus potius, quam mobilibus bonis adnumerandos arbitror; per textum expressum in clementina, *Ex. vi. 1. ver. cumque annui redditus. tit. de V. S. Bart. Bl. & alii in l. fin. Cod. de sacro-sanct. Eccles. & ibi Glossa. Cynus & Bald. in l. hac edictali. 6. §. his illud. 1. Cod. de secund. nupt. Berlich. part. 3. concl. 34. num. 7. & 14. Rosenth. in synop. feud. cap. 4. conclus. 5. num. 2. & seq. Rationem adfert Bl. in l. etiam nomen. 5. num. 8. in fin. Cod. de execut. rei judic. dum inquit, præstationes, quæ renascuntur & repullulant, sunt in fructu, & omne, quod in fructu est, possidetur, vel quasi. Curt. de feud. part. 1. quest. 6. num. 10. Non minus per l. sciendum. 15. ff. qui satisfacere cog. Ubi is, qui possidet redditus ab onere satisfaciendi relevatur, & ibi Ayer. in process. Belial contra Christum cap. 10. observ. 3. num. 12. & seq. Pariter in cap. querelam. 24. de Elect. Ubi spoliatus quasi possessione talis juris, restituitur per interdictum unde vi, quod solum pro possessione rei immobilis competit. l. 1. §. illud 6. ff. de vi & vi armata. Gloss. in l. rem que nobis. 15. in verbo erepta. ff. de acquirenda possessione. Socin. Sen. consil. 187. num. 15. Gail. 2. observat. 10. per totum. Unde sequitur, quod in ejusmodi redditibus tanquam naturam immobilium habentibus feudum consistere possit, per tradita Rosenth. in synop. feud. cap. 4. concl. 5. per totum.*

Ad hoc tamen ut annui reditus inter mobilia sint computandi, requirunt Dd. quod reditus isti sint perpetui, aut certè ad logum tempus constituti. *Mynf. cent. 1. observ. 69. num. 12.* *Gail. 2. observ. 10.* *Tiraquel. de ret. lignag. §. 1. gloss. 6. num. 4.* *Molin. de usur. quest. 37. num. 273.* Ubi post multos alios hanc sententiam communem dicit. Ego verò salvâ laudatorum Jctorum authoritate, arbitror, reditus annuos indistinctè omnes, & citra discrimen utrum in perpetuum, an ad modicum tempus constituti sint, rebus immobilibus adnumerandos esse, cum *Andr. Alciat. in sepeditâ. l. moventium. 93. ff. de v. s.* Ubi dicit, quod annui reditus ad modicum tempus constituti, non aliter inter mobilia referantur, quam si cessi fuerint; & eorum dies venerit. *Petrus Wesenb. consil. 61. num. 6.* *Coll. Jur. Argent. d. 1. ff. 8. thes. 52.* *Besold. in thesaur. pract. v. Juss.* cum dicta ratio, *Bald. in l. etiam. 8. in fin. Cod. de execut. rei judic. promiscuè utrisque competat.* Insuper accedit, quod secundum tradita logicorum, magis & minus non differant specie. *Vid. Gail. de arrest. Imperii cap. 4. n. 3. sub fin. & seq. & ibi ex l. fin. ff. de fund. instruct. leg. & in l. humilem. 7. C. de incest. nupt.*

XIII.

Quamvis quod innui, non negem, quod quantum ad illos spectat, quorum jam cessit dies, & pro quibus exigendis jam competit actio, rectiùs illi inter res mobiles referantur. *Alciat. d. l.* quoniam reditus, vel pensiones cessæ, fructibus à solo separatis, æquiparantur. *Gail. d. obs. n. 3.* *Mynf. cent. 1. obs. 69. n. 13.* *Joh. Köpp. decis. 24. n. 20.* *Connan. d. c. 2. in fin.* Ad eò ut si pensiones, & annui reditus, partim cessi sint, partim

partim non, de iis pro rata temporis judicandum sit; ita ut illi in quibus dies solutionis cessit, pro mobilibus, in quibus verò nondum cessit, pro immobilibus habeantur. *Gail. d. observat. 10. num. 3.* Nil quoque refert, an annuorum illorum reddituum præstatio sit circa eandem rem, an vero circa diversas res; puta, an quotannis pecunia, vel frumentum solvendum, an verò uno anno pecunia altero verò anno frumentum debeatur. *Köpp. d. decis. 24. num. 8. in med. ver. & hoc semper sive in eadem re.* *Bald. in proæm. feud. num. 22. ver. nec curo utrum annua præstatio.* Nec minus observatur, an præstatio reddituum, sit difformis, an verò uniformis, puta, an in uno anno plus in alio anno minus solvatur; plus enim & minus, non differunt specie, sed tantum quantitate, & diversam juris dispositionem non inducunt. *Gail. d. l. de arrest. cap. 4. num. 3.* De redditibus autem ex lupanari, vel alio turpi & illicito lucro quaestivè percipiendis, ad officium iudicis spectat, dijudicare, secundum *l. cætera. 4. §. mala. 1. & 2. ff. famil. ercisc.*

XIV.

Quid autem dicendum de illis annuis redditibus, qui sub pacto de retrovendendo debentur, **auff den Widenkauff**? Quod pro immobilibus habeantur, facit, quod licet redimi possint, non minus tamen perpetui sint, ac dicantur, tum quia incertum est, an, & quando debitor hos redempturus sit: ea autem, quæ dubia & incerta sunt, utrum sint perpetua, an temporaria, intelliguntur perpetua. *Text. in l. sufficit. 56. ff. de condit. indeb. ubi Jafon. num. 2. ibi nota secundo.* *Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloss. 14. num. 120.* *Jacob. Köpp.*

Köpp. *decis. 24. num. 11.* Est enim in libero arbitrio & beneplacito venditoris, an & quando illos reditus annuos redimere velit; paria autem sunt, aliquid esse ad beneplacitum, & aliquid esse in perpetuum. Alexand. 7. *consil. 216.* incipit Magister Albertus, n. 6. *vers. quia paria.* Felin. *in cap. ex literis. 11. de const. col. 7. num. 9.* Ac in specie, quod omnes contractus redemptionum dicantur perpetui, eo, quod possibile sit, ipsos permanere perpetuo, absque redemptione (perpetuum enim dicitur etiam illud, quod perpetuum esse potest, quælibet enim dispositio astatimatur ex statu præsentis, non obstante variatione) Decisum est in *Consil. Argent. tom. 2. consil. 11. num. 36.* ubi ita legitur, **Das den geschriebenen Rechten nach/ ein Rent / oder Gült für ewig gehalten werden angesehen das sie ablösig ist.** *Mynf. cent. 1. observ. 69. n. 2. & 15.* Quid si autem statutum superstiti conjugii bona mobilia deferat, & mox post mortem alterutrius redimantur reditus; Dubium hoc fufius examinat Berlich. *part. 3. concl. 30. num. 29. & tandem num. 31. concludit;* quod ad hoc, ut aliquid inter mobilia, vel immobilia referatur, regulariter respectus habeatur ad tempus mortis; sed extra dubium est, hoc pretium retrovenditionis mortis tempore non adfuisse, ergo, non tam quod est, quam quod fuit respicitur.

XV.

Licet quoque Panormit. *in d. c. nullis. 5. num. 10. ext. de rebus Eccles. non alien.* Servitutes, quæ jura incorporalia, tertiam quandam speciem constituere dicat; tamen quia illæ rebus immobilibus adherent, rectè inter immobilia computantur à Gail. 2. *observ.*

observ. ii. num. ult. Berlich. d. conclus. 30. n. 25. quod etiam procedit in jure, seu servitute pascendi pecoris in alieno; quia id jus cohæret ipsi fundo; proinde reale est. *l. pecoris. 4. §. 1. ff. de servit. R.P.* Servitutes, seu servitia, sive ratione rei immobilis, sive vigore pacti conventi quotannis, aut certis temporibus à rusticis dominis suis præstentur, inter immobilia reponimus, cum *Specul. lib. 4. tit. de restit. spol. §. 2.* Tiraquell. *de retract. lignag. §. 1. gloss. 5. num. 4.* *Consil. Argent. d. vol. 2. consil. 11. num. 63.* Servus tamen adscriptitius, non nisi quamdiu glebæ insistit, inservit, & inhæret, immobilibus adnumeratur; postquam autem deseruit glebam pro mobili censendus est, ex eo, quod quamdiu in gleba est, pro eo competit utile interdictum *uti possidetis*, sin ab eâ recessit, *utile utrobi*, quod pro mobilibus datur. Eleganter Bald. *in l. 1. Cod. de servis fug.* Cyn. *in l. 1. Cod. uti possidetis*; quod plenius probat *l. longæ possessionis. 3. ff. de divers. temp. præscript. l. si rem mobilem. 47. ff. de acquir. vel amitt. possess.* Boves verò aratorii, itemque equi, & affini, non obstante, quod fundi instruendi causâ comparati sint, mobilibus accensentur; per *l. fundo. 2. Cod. de V.S.* Berlich. *part. 3. concl. 30. num. 18.* quamvis enim servus naturaliter sit corpus discretum à fundo; tamen pars fundi instrumentalis est, quod non obtinet in bove, equo & asino, qui tantum sub instrumentis fundi, ut mobiles continentur. Bald. *in d. l. 1. colum. 6. tertio oppono C. de serv. fugit.*

XVI.

Videamus de Molendinis, de quibus hactenus, *utrum rebus immobilibus, an mobilibus adnumeranda?*

7

da? Variis & contrariis sententiis concertatum est. Goëdd. l. 93. in fin. de V. S. Johan. Hering. tract. de molendinis. cap. 8. num. 2. Renat. Chopp. ad Andium iura. 1. cap. 16. num. 2. Nolo aliorum scrinia expilare, & referre, idèdque tantum, quæ mea sententia, hic strictim propositurus sum, quæ hæc: Nempe, quod molendina, quæ in terrâ vel ripis fluminum jure inædificata sunt, illisque adhærent, rectius hæcenus pro immobilibus habeantur, conferatur Tiracquell. tract. lignag. §. 1. gloss. 7. num. 92. Curt. Junior. tract. de feud. part. 1. quest. 6. Berlich. d. concl. 30. num. 10. Johan. Hering. hic de molendinis. num. 8. & n. 10. Wesenbec. in π. ff. de R. D. num. ult. in tantum, ut licet rotæ, vel alia instrumenta molendini per aquam profluentem moveantur, & de loco in locum deportari possint, nihilominus inter mobilia referantur, propter contignationem & destinationem, ad instar regularum domûs, quæ quamdiu illi sunt applicitæ, quia una contignatio est, l. eum qui. 23. ff. de usucap. eademque illorum est consideratio, quæ aliarum rerum immobilium, nempe e. gr. ut si sint minorum, sinè decreto alienari non possint. Simoncell. de decret. inspect. 1. thes. 1. num. 35. & seqq. Modest. Pistor. 1. consil. 64. num. 16. & 54. Vincentius Honded. 2. consult. 3. n. 26. Wehner. d. observ. pract. V. Fahrnuß. Aliud statuendum erit in Molendinis navalibus. Welche an Brücken/Pfählen oder Aucleren / auff dem Wasser gevästiget / und empor schwimmen. Quæ instar navium flumini supernant, ac veluti cum eo commeant, & ambulat, Schiff-Mühlen/cujusmodi multa sunt in Ligeri flumine & in Pado, ut attestatur Bart. in l. quo minus. 2. quest.

quæst. 18. ff. de flum. Item in flumine Mosella, Visurgi & passim in Germaniâ nostrâ : hæc enim mobilibus regulariter aggregantur, ut expressum dicit Francisc. Ripa. *d. l. quo minus. 2. ff. de flum. num. 126.* Berlich. *cum multis allegatis, d. concl. 30. num. 12.* Colleg. Jur. Argent. *d. l. thes. 56.* Wehner. *d. l. Rüd. 3. sing. observ. 68. num. 3.* Idem de Molendinis, quæ à ventis agitantur, **Windt-Mühlen** / sentiendum, quod & hæc inter mobilia referantur, *l. Titius. 60. ff. de A. R. D.* Johan. Borch. *de feud. cap. 7. incipit nunc de rebus. num. 11. sub fin. vers. idemque de molendinis à ventis agitatis.* Colleg. Jur. Argent. *d. l. Tiraquell. de retr. lignag. §. 1. gloss. 7. num. 92.* Ex quo notandum, hoc facere pro restitutione rerum dotalium, quia mobilia restituuntur post annum; immobilia verò statim: & sic molendinum tale restitui debet post annum Tiraquell. *d. §. 1. gloss. 7. num. 93.* In feudum tamen dari posse ejusmodi molendina, tradit Arumæus *4. feud. 8.* Curt. Junior. *in tract. de feud. part. 1. quæst. 6. col. 3. vers. & ex hoc etiam.* Vide Rosenth. *4. conclus. 4. num. 2.*

XVII.

Sunt & in mari, fluminibusque interdum Infulæ, quæ non uno in loco permanent, sed huc & illuc, uti aura & ventus eas impellunt, tanquam na- ves meant, & remeant; de quibus Labeo. *in l. penult. §. 2. ff. de A. R. D.* loquitur. Has autem inter mobilia referendas censet Berlich. *conclus. 30. num. 15.* eò quod non ipsi alveo fluminis cohæreant; sed solum virgultis, aut aliâ quâlibet levi materiâ sustineantur. Rectius autem à Tiraquell. *d. tract. §. 1. gloss. 7. num. 121.* in mobilibus aggregantur. Sicut enim

C 3 mare,

mare, flumen, stagnum, inter immobilia numerantur, tametsi aqua eorum moveatur, ita & hujusmodi insulæ, quæ eis perpetuò inhaerent, tametsi non eodem semper loco, debent etiam censi immobiles. *Hactenus Tiraquell.* Et quia etiam ex hujusmodi insulis quotannis fructus percipimus, ac si omnino stabiles essent, ideoque & immobiles esse censentur, ex Bald. *doctrinâ in proxm. feud. col. 6. vers. sed quæro quando.*

XVIII.

Cumque de insulis in fluminibus & stagnis natis dixerim, est necessarium de *Piscibus* in piscinis vivariis, lacu, ut paucis quoque perquiramus? Circa quam quæstionem communiter ita distingui solet, utrum pisces in stagno habeantur ad hoc, ut multiplicentur, & crescant, *Schling/so in Seen oder Beyerem gezogen werden:* An verò tantum custodia causâ. Priori casu, pars fundi censentur, uti concludit *Consil. Arg. vol. 2. consil. 11. n. 64.* Zafius, *part. 4. de feud. n. 2.* Berlich. *part. 3. concl. 45. nr. 8. & seqq.* Secus verò ubi tantum custodia causâ habentur. *Besold. in thesaur. pract. lit. F. sub vocab. fahrende Haab.* Quærunt insuper Doctores, si vasallus decedat, ita ut feudum ad dominum devolvatur, ad quem hi pisces spectent? Et sanè difficultatem hoc auget, quod ex his piscinis non soleant, ut constat, singulis annis, sed aut triennio, aut etiam post plures annos demùm percipi fructus. Verùm de hac quæstione malo videatur *Schepliz. ad prompt. juris. Clammer. tit. 3. §. 1. num. 21. & 24.* Ubi hanc litem secundum jus feudale commune. *2. feud. 38. vers. his consequenter* decidendam putat; observato quod mortis tempore instet soli-

solitum piscationis tempus. Rosenth. *de feud. cap. 10. concl. 42. num. 61. vers. & secundum superiora. d. Consil. Argent. 11. num. 57.* Naves quoque ad res mobiles pertinere jam supra indigitavimus, per textum in *l. vi facit. 20. §. quod. 4. ff. quod vi aut clam.* tum quia interdictum de vi & vi armatâ, ad res mobiles non pertinet, *l. 1. §. illud. 6. ff. de vi & vi armatâ.* Tiraquell. *de retract. lignag. §. 1. gloss. 7. num. 90.* Belsold. *in thesaur. pract. litera F. sub verb. fahrende Haab*

XIX.

Jura decimarum & aliarum portionum, quas quis ex fundo alieno percipit, inter immobilia quoque numerantur, quia immobilibus adhærent & stabile subjectum habent in actu semper permanens. *Alex. consil. 211. num. 4. Tiraquell. d. gloss. 7. num. 33. Myns. decad. 3. consil. 30. num. 8.* Passagium item, *Gabellæ & collectæ, Zoll / Steur / Umbgelst /* quâ jus, inter immobilia computantur, *Consil. Argent. 11. vol. 2. n. 60. Bald. in l. stipendia. 4. C. de execut. rei judic. Tiraquell. gloss. 7. num. 34. & 35.* Item *pœnæ, seu mulctæ nondum exactæ, Frevel und Straffen / so noch nicht eingebracht /* inter immobilia connumerantur. *Consil. Argent. d. vol. 2. consil. 11. num. 58.* Idem de cæteris fructibus jurisdictioni superiori annexis, puta de confiscatione dicit Tiraquell. *de retractu convent. gloss. 4. §. 5. n. 21.* *Consil. Arg. d. l. n. 59.* Animalia data ad Socidam ubi recipiens obligatus est ad ea nutriendum, & de eis reddendum computum, *da einer jemandes ein Anzahl Schaff oder anders Viehes zustellet / das Er ihme dafür jährlichen ein genantes geben soll /* magis inter annuos reditus,

tus, & sic inter immobilia computanda esse traditur in Consiliis Argentor. vol. 2. consil. 11. num. 66. Barthol. Chaffanæus ad consuet. Burg. rub. 4. §. 2. verb. tous meubles. n. 18.

XX.

Super est, & hæc disquisitione digna quæstio, de fructibus, quod hi referendi, an ad res mobiles, an vero ad immobiles? Et sanè arbitror, omninò distinguendum esse, inter fructus pendentes, die noch auff den Pänderen/ & perceptos: fructus percepti enim inter res mobiles, pendentes autem inter immobiles reponuntur à Gloss. in cap. 1. §. sciendum in verbo coherentibus. 2 feud. 1. Connan. lib. 3. cap. 2. in fin. lit. K. Petr. Wesenbec. consil. 61. num. 7. quia pars fundi sunt l. fructus pendentes. 44. ff. de R. V. ut plene declarat Bart. l. si filius familias. 78. §. 1. ff. de V. O. Salicet. in l. fructus. 13. Cod. de act. empt. vend. Et ad eò hi fructus pars fundi censentur, ut Angel. in d. l. 44. ff. de R. V. asseveraverit posse de hujusmodi fructibus fieri supplementum legitimæ filio, quamvis habere debeat ipsam legitimam de substantiâ bonorum patris, & non de fructibus l. scimus. 36. vers. repletionem & auih. novissima. & utrobique Dd. C. de inoff. test. Fructus tamen statim colligendi, & à fundo separandi, pro collectis & separatis habendi. arg. l. penult. ff. de milit. test. & arg. l. cætera. 41. de leg. 1. Consil. Argent. d. l. num. 56. quâ ratione Paul. Castrens. consil. 132. col. 2. lib. 1. respondit. Testatore jubente omnia sua bona mobilia distribui, fructus pendentes in hoc legatum venire, ut qui brevi separandi, fieri mobiles. Vide Tiraquell. d. §. 1. gloss. 7. num. 44. in fine. De stercolino & stramentis, item palis, qui vineæ causâ

causâ parati sunt, idem quod de fructibus mox percipiendis, statuimus. Quare mox infigendi pro infixis habendi sunt, per *l. fundi. 17 §. fundo. 2. item. 5. & pali. 11. l. granaria. 18. §. 1. ff. de act. empt. vend.* Sylva cædua, lapicidina, auri & argenti-fodinæ, pro rebus immobilibus reputantur, propterea, quod solo cohæreant & pars fundi dicantur: quidquid tamen ibi cæsum & à solo separatum est, pro mobili habetur, per *l. fructus. 7. §. si fundum 12 ff. solut. matrim. l. sed si. 3. §. ult. & duabus sequentibus. ff. de rebus eorum, qui sub tute. Berlich. concl. 35. part. 3. per totum. Coll. Jur. Arg. d. l. th. 51.*

XXI.

Sunt & res quædam, quæ licet per se mobiles quidem sint, tamen quo ad juris effectum inter immobiles numerantur: de quibus Petr. Wefenbec. *consil. 61. num. 3.* Ecce enim legato castro, vel fortalitio, censentur concessa non solum adjacentia ipsi castro, solâ etiam destinatione & usu testatoris, quinimò agri, molendina, fructus, mancipia, pecora, arma & instrumenta bellica, dolia vinaria, vasa olearia, & omnia non affixa, existentia in castro, causâ conservationis ad hoc perpetuò ibi posita. *Vide Rosenth. d. cap. 4. concl. 4. lit. G. vers. hinc est.* Et ait Cephalus *consil. 92. num. 16. & 17. lib. 1.* hanc esse fallentiam ad regulam, cum an veniant in similibus legatis regulariter considerari soleat, an sint affixæ, nec ne, quod expressè innuit. *l. Lucius. 93. §. collegio. 4. de leg. 3.* Ubi legato fundo non censentur legata machinæ, nec vasa seu dolia in cella vinaria non affixa, quia omisâ. Favore autem castri, fortalitii censentur etiam comprehensa non affixa ea, quæ

D

repe-

reperiuntur in eis existentia tuitiois defensionisque
causâ *arg. l. 2. ff. de Jurisdic. Joseph-Ludovic. concl.*
48. n. 22. Vide omninò Tiraquell. d. tract. à num. 96.
usque ad num. 100.

XXII.

Destinatio quoque Patrisfamilias facit quan-
doque, ut res quædam mobiles reputentur pro im-
mobilibus. *Charondas in suis memorabilibus v. meub-*
les : dum dicit. J'adjousteray, que la destination du
Pere de famille fait, que les meubles sont quelques fois
reputés immeubles ; comme sont veües meubles estans
en une maison ou chasteau pour perpetuelle demeure.
Et paulò inferiùs subdit. *Les materiaux d'une mai-*
son demolie destinés à la rebatir. Uti & cæmentra pro
domo noviter exstruenda comparata, & ad locum su-
perinædificationis transportata, pro immobilibus
reputantur, cum jam deventum sit ad quoddam opus
non valdè remotum à destinato. Vide Gail. d. obser-
n. num. 4. & 5. Latè Felin. de materiâ destinationis in
cap. cum aded. 17. num. 2. de rescriptis. Pariter, calices,
cruces, missalia & similia ornamenta capellæ, tan-
quam immobilia ac annexa Ecclesiæ seu templi
censentur; uti iudicatum refert *Charon. dict. loc.* Sic
videmus in *lectis & aliis supellestilibus, Bett, Ge-*
want/ Peiffachen | in publicis diversoriis repertis, quæ
licet & ipsa suapte naturâ sint res mobiles, tamen
cum eo fine & destinatione comparata sint, ut per-
petuò in publicis hospitiiis maneant, sinè quibus &
jus hospitii exerceri, & hospites liberaliter tractari
nequeunt, pro immobilibus sive pertinentiis aut co-
hærentiis diversorii censenda sunt, & consequen-
ter ei, cui bona mobilia aliàs cedunt, non adjudi-
can

da veniunt. Gail. 2. observ. 62. num. 5. Coll. Jur. Arg.
d.l. thes. 7. in addit.

XXIII.

De Mercibus autem in Taberna aliqua, seu negotiatione existentibus, dubitatur, an mobilia vel immobilium naturam sequantur? Et quanquam de hac controversiâ variè à variis concludatur; placet tamen distinctio Berlich. 3. conclus. 30. num. 22. ubi latè eam discussit. Nos brevitatis studio paucis eam referemus. Aut enim domus quædam idè est exstructa & præparata, vel aliter privilegiata, ut perpetuò ibi mercantia exerceatur, taberna habeatur, & merces vendantur: tunc illa taberna & merces ad infar immobilium censentur. Ratio in l. cum tabernam. 34. ff. de pignor. l. proponebatur. 76. ff. de judic. l. Julianus. 13. §. ult. l. 14. & 15. ff. de action. empt. vend. Quod si verò non sint deputatæ aut destinatæ, ut perpetuò ibi maneant, & loco illi adhæreant, sed quas quis in propriâ tabernâ, vel domo, vel in alia pergula, pro qua quotannis suam mercedem solvit, habet, & vendit, tunc audacter concludimus, quod illæ merces mobilia appellatione contineantur, per l. 1. sub fin. Cod. de V. S. Goëdd. ad l. mercis. 66. ff. de V. S. Menoch. lib. 4. præsumpt. 137. num. 4. & seq. Et generaliter cum Labeone in l. fundi. 17. §. 7. ff. de act. empt. vend. scribimus, ea, quæ perpetui usus causâ in ædificiis sunt (licet mobilia) ædificiis esse, & quo ad juris effectum inter immobilia referri. Nec tamen hoc aliter procedit, quam si quis in domo propria moretur, in domo enim, quam quis ad vitam conduxit, legatis mobilibus, ea quæ perpetui usus causâ aliàs pro immobilibus habentur (exem-

plo sit Torcular seu Pressorium, quo mediante mustum extorquetur ab uvis) rursus mobilibus accedere; cessante enim causâ cessat effectus. *Vid. d.l. 17. in princip. ff. de act. empt. vend. Berlich. tom. 3. conclus. 30. num. 19.* facit quod etiam mobilia affixa, pro ut calderia, & similia (licet veniant in venditione domus, & sic accedant ad immobilia) tamen quia vera sunt sui naturâ mobilia triennio usufruantur, ut sentit Alexand. *consil. 134. in causa & lre. num. 13. & 14. vers. quod autem. lib. 2.* De Mercibus autem in Apotheca existentibus dubium movet Schneidev. *argum. eorum, que §. final. num. 6. Instit. de locat. conduct.* de fabro malleante tradit. Si enim propter incommoda, quæ vicino per frequentem mortarii usum adveniunt, domum ad hoc privilegiatam esse debere statuamus, nil vetat, has merces immobilibus ob hanc quoque rationem adnumerari.

XXIV.

Dixi supra thes. X. de Nominibus & actionibus, ad quam speciem rerum sint referenda: quibus insuper hoc addo: an in nullo casu eorum admittenda sit doctrina, qui nomina & actiones neque ad res mobiles, neque ad immobiles referendas esse; sed tertiam quandam ac separatam rerum speciem constituere tradunt? Textus quibus hi in hanc sententiam moventur, ad longum refert Tiraquell. *dict. tract. lignag. §. 1. gloss. 7. n. 10.* inter quos etiam est *l. 1. Cod. de pretor. pignor.* ubi dicitur, non solum super rebus mobilibus & immobilibus, sed etiam super actionibus. Ex quo inferunt, si omnia bona mobilia & immobilia Proprietary debeant publicari, quod non comprehendatur nomina debitorum, ac quod

depu-

deputati ad executionem bonorum mobilium & immobilium, ne quicquam juris ac facultatis in nomina & actiones habeant, latè Tiraquell. *dict. loc. n. 9.* Nos Benev. Lectorem ad dictum Tiraquell. remittimus, nec ulterius quidquam monemus, quam quod dictus author *num. 29.* ex Alexand. tradit. Non esse hominis ea verba restringere, sed fieri per certas leges, & hoc, ut evitetur legum & statutorum correctio; sanè in casu statuti prohibentis alienare quæcunque bona mobilia & immobilia, sine decreto iudicis in extraneos, non admodum refragarer, quod etiam nomina comprehenderentur ex verisimili mente statuentium & subjecta materia, ob quam sæpè recedimus à verborum proprietatè. *dict. loc. n. 28. in fin.*

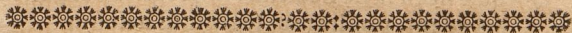
XXV.

Coronidis loco insuper quærere lubet, an *Consuetudo vel statutum valeat, quod conjuges non solum in casu non existentium liberorum, sed etiam liberis extantibus sibi mutuo in bonis mobilibus quibuscunque succedant?* Affirmat Gail. *1. observ. 36. num. 11.* cui subscribo per rationem hanc; quod inter Dd. expeditum sit, legitimam liberorum statuto vel consuetudine minui posse. Gail. *2. observ. 122.* & Dd. *ad auth. novissima. C. de inoff. test.* Dissentit Myns. *cent. 1. observ. 69.* qui illud tunc demum obtinere putat, si circa alienationem aut acquisitionem immobilium nulla à superflite fraus commissa, saltem si superfint bona immobilia tanta, ex quibus liberi habere possint legitimam illis jure naturæ debitam. *dict. observat. num. 1.* Quærendum etiam: si bona quædam extra territorium consuetudinis, vel sta-

tuti sita sint, an superstes conjux succedat quoque in bonis illis extra territorium sitis? *Gail. 2. observ. 124. n. 4.* concludit, quod non, & rationem hanc adfert, quia consuetudines vel statuta, (quæ regulariter paribus passibus ambulant) sunt locales, vel localia, atque idè non obligant nisi subditos vel jurisdictioni subjectos, ubi igitur cessat jurisdictio statuentium, ibi nec statuti dispositio obtinet. *text. in l. fin. ff. de jurisdict. l. 1. C. si à non competente. cap. ut animarum. 2. de const. in 6to. Modest. Pistor. 1. consil. 31. num. 53. & consil. 58. num. 9.* His hætenus strictim dictis & hoc denique addo, quod in hac materia mobilium & immobilium, ante omnia communis loquendi usus inspici, & attendi debeat, quid nempe pro re mobili, vel immobili ubique locorum habeatur. *Natta. consil. 117. in fin.* Hic enim communis loquendi usus magis, ut semper etiam in aliis sequendus est, quam propria verborum significatio, ut in specie respondit *Oldrad. consil. 219.* ita & vel maxime in hac materia, ubi statuta adè variant. Et verba potius capi debent, secundum quod idiotæ capiunt, quam secundum juris communis dispositionem, *Goedd. ad l. 93. ff. de V. S. d. Consil. Argent. 11. n. 67.*

Et hoc est, Lect. Benev. quod tibi pro disputatione inaugurali dijudicandum exhibere volui. Tu fuge obtrectationes caninâ quâdam rabie mordentes. Mihi sufficit pro instituti ratione (medius inter tot tantasque in hanc dulcissimam meam patriam

triam irruptiones bellicas) breviter expo-
fuisse, quæ in ipsis rerum argumentis (dum
vigore statuti conjux conjugi in mobilibus
succedit) obtineant: alium enim conside-
randi modum non habui. Tandem rerum
omnium Creatori Omnipotenti sit laus,
honor, & gratiarum actio. In sempiterna
secula.

COROLLARIA

Ex Jure Canonico.

I.

Nulla inter Jus Canon. & Civile differentia circa le-
gatum rei alienæ præstandum, *uti tradit Ros-
bach. 2. de different. Jur. Can. & Civ. 6. n. 1.*

II.

Neque etiam circa Gradus affinitatis, quasi Jur. Ci-
vili nulli, hoc verò gradus etiam affinitatis
computentur, *uti docet Rittersh. 1. differ. Jur.
Civil. & Can. 9.*

III.

Hallucinantur ii, qui existimant solennitatem testa-
mentariam 7. testium Juris Civilis sublatam per
Jus Canon. *in cap. cum esses. 10. extr. de Testam.
vide Casium different. 23.*

IV.

Uti & illi, qui asserunt Jure Canon. foeminam te-
stem

item esse posse in testamento. *Vide Rittershusij. differ. 21.*

V.

Pœnæ contra incestas Nuptias contrahentes à Jure Civili constitutæ, an locum habeant in incestis Nuptiis de Jure Canonico. *Neg.*

VI.

Sponsus post celebrata publicè sponsalia de præsentì, sponsam ante benedictionem Sacerdotalem, quæ fit in facie Ecclesiæ, impregnans & postea decedens, posthumus legitimus nascitur.

VII.

Quæritur an illud, quod de Viro *in cap. i. ext. de Clandest. despons.* constitutum legitur, id etiam respectivè de Muliere intelligendum sit. *affirmatur.*

VIII.

Regula *cap. ult. ext. de Consang. & Affinit.* Quoto Gradu remotior distat à communi stipite, toto Gradu distant inter se, non strictè de casu ibi expresso, sed etiam de aliis proximioribus intelligenda.

IX.

Argumentum à minori ad majus non semper procedit in Jure Canon. aliàs, conditiones quæ *in cap. fin. extr. de Clandest. despons.* referuntur, quales sunt, contraho tecum si generationem prolis evites, vel donec inveniam aliam honore & facultatibus digniorem, aut si pro quæstu adulterandam te tradas, everterentur.

Lustrasti

Amico suo de *Immobilis* disputanti.

Mobile quid non sit, dum *Immobilis* ipse tueris
Mobilis es, famam nam tibi fama movet.
Non tu *Mobilis* es, parti defensor honoris
Mobilis es, qui Te promovet ipsa Themis.
Mobilis omnis homo est, *Immobilis* at sit amicus?
Talem Te, qui non *Mobilis* ipse, cupit.

Accinit

Johan. Christoph. Sutfeldt/
osabr. Westph.

Votum Reciprocum Fraternalum.

VT *Galenus* opes, sic *Justinianus* honores
Det *Fratri*, quondam vota fuere tua.
Sic pariter *Tibi Justinianeos ad honores*
Galenus magnas, apprecor addat opes.

*Fratri germano suo suavissimo pro Justinianicis
honoribus consequendis disputanti*

Apposuit

Georgius Adolphus Oberlin,
Medicine Dr.

Nobile par Fratrum? Iustis carmine, *Bini*;
Carminis eventum prosperet ipse DEUS.

Ita Confanguinitatis ergo
precatur

Johannes Herding, Molshemenf.
LL. Studios.

X2615922

WDA

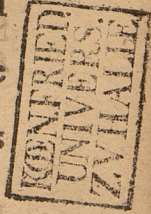
I. N. D. N. I. C. G. 5. num. 6.
DISPUTATIO JURIDICA INAUGURALIS

De
**REBUS MO-
BILIBVS ET IM-
MOBILIBVS,**

1676, 2.

Vulgò
**Von den Föhrend- und
Ligenden Güterren.**

Quam,
DIVINO ANNUENTE NUMINE
Ex Decreto & Auctoritate
MAGNIFICI, NOBILISSIMI ET AMPLISSIMI
IURISCONSULTORVM ORDINIS
In Florentissimâ Argentoratensium Universitate
Pro consequendis
Summis in Vtroque Jure Honoribus & Privilegiis
DOCTORALIBVS
Solenni Examini submittit
JOH. THEOBALDVS OBERLIN, Benfeldensis Alsatius.

Ad diem 18 Mensis Novembris
Anno quo
fVriolo Martis ferro penitVs DeVastata nobILIS LVget aLsatia.

ARGENTORATI,
TYPIS JOHANNIS WELPERI.

